

**UUSI
SUORA LENTO**

Finnair on juuri aloittanut suorat lennot Wrocławiin Helsingistä, alkaen 130 e. Lentoaika 2 tuntia.

Wrocław perustettiin 900-luvulla Ostrów Tumskin saarella. Saarelle johtavaan siltaan ei saa kiinnittää rakkauskukkoja, mutta moni uhmaa kieltoa.

EUROOPAN HELMI

VIKONLOPPU WROCLAWISSA

ROSANNA MARILA KUVAT ROSANNA MARILA, GETTY IMAGES

Nauti pierogeja, bongaa tonttuja, löydä salaiset sisäpihamaalaukset ja tunnelmoi vaaleanpunaisessa linnassa. Puolan ylellisyydet ovat vain kahden tunnin lennon päässä.

*Vappuna torilla tapaa
tuhansia ihmisiä
kitaran kanssa.*

Netiskanttisen
Rynek-torin arkkitehtuuri
on kaunista joka
kulmasta katsottuna.

Moni opiskelija tekee töitä ravintolassa ja puhuu sujuvaa englantia, kuten Pierogarnia Stary Mlyn -ravintolan tarjoilija Julia.

Näissä pierogi-piiraissa oli tyytteenä ankkua, possua, sieniä ja pinaattia.

Korkeat talot ympärilläni ovat kuin karamelleja: sinisiä, vaaleanpunaisia, keltaisia ja vaaleanvihreitä. Renessanssirakennusten kauneuden kruunaavat kermakakkumaiset kattorakenteet. Olen Puolan neljänneksi suurimmassa kaupungissa Wrocławissa (äännetään Wrotslaf), vanhankaupungin suurella mukulakivisellä kauppatorilla. Torille kerääntyy vapunpäivänä joka vuosi tuhansia ihmisiä soittamaan yhdessä kitaraa, minkä vuoksi tempaus löytyy Guinnessin ennätystenkirjasta.

Kävelen torilta Wrocławin yliopistoon, jonka katolta pääsee katsomaan kaupunkia korkealta. Hissiä ei ole, joten ylös päästäkseen on kiivettävä pitkät portaat.

Laadukkaan yliopistonsa ansiosta Wrocław on nuorten aikuisten kaupunki. Täällä voi viettää nautinnollisen kaupunkiloman: hyvää ruokaa, upeaa arkkitehtuuria, vihreä ympäristö, nähtävyydet kävelymatkan päässä toisistaan, edullinen hintataso.

Esimerkiksi huoneen kahdelle viiden tähden hotelli Altus Palacessa saa alkaen 75 eurolla. Hotellissa on pieni kylpylä, poreamme ja kaksi saunaa.

ROMANTIikkaa ja ravintoloita

Jonotus Pierogarnia Stary Mlyn -ravintolaan palkitaan, ajattelen, kun haukkaan mehukasta pierogia. Piiraan päälle olen kauhaissut sopivan kirpakkaa hapankermää.

Liha-, juusto-, kaali- tai kasvistäytteisten keitettyjen nyyttien viereen olen tilannut uunissa paistettuja pierogea. Hintaa annoksella on 54 zlotya eli noin 13 euroa. Piiraat ovat sen verran täyteläisiä, että niitä tuskin pystyy syömään kovin monta päivää peräkkäin.

Wrocław tarjoaa perinteisen puolalaisruoan lisäksi myös useita korkealuokkaisia ravintoloita. Kulinaristisimman elämyksen löydän hotelli Monopolin ylimmän kerroksen Acquario-ravintolasta, jossa viiden ruokalajin yllätysmaistelumenü maksaa 74 euroa. Eteeni kannetaan tartaria, kuhaa ja kookosta. Ravintola sijaitsee katujen yllä, joten siellä voi vuorotellen ihaila maisemia ja avokeittiössä keskittyneesti häärääviä huippukokkeja.

Wroclawia sanotaan
Puolan Venetsiaksi, sillä
se koostuu 12 saaresta.
Oderjoen ylittäviä siltoja
on satakunta. Veneitä
vuokraa ja risteilyjä
järjestää Cityboats.pl.

Tuore, kuohkea, ruusuhillolla täytetty munkki maksaa 1,80 e. Niitä saa välipalaksi Dobra Paçzkarnia -leipomosta.

Pyykkäri, juristi, turisti. Jokainen löytää kaupungin sadoista pronsstitouista oman suosikin.

Wrocławin romanttisin ruokapaikka sijaitsee kuitenkin Oderjoen rannalla. Lasiseinäisen ravintolan katkara-
vuilla kuorrutettu sitruunarisotto vie kielen mennessään, hinta 14 euroa. Ulkona avautuu tunnelmallinen näkymä joenrantaan ja silloille.

Siltoja on kaupungissa jopa sata. Niitä tarvitaan, sillä Wrocław koostuu kahdestatoista saaresta.

Päätän illan holvikellariin rakennetussa jazzklubi Vertigossa, jossa on juuri sopivan leppoisa ja hämyisä tunnelma. Lavalle kapuaa seitsenhenkisen jazz-yhtye saksofoniansa ja trumpettiensa kanssa, ja ilmoille kajahtaa jazz-versio Abban ikihitistä *Money, money, money*.

Kappaleiden välissä bändi naurattaa yleisöä. Ystävällinen tarjoilija tulkkaa vitsit minulle englanniksi. Paikka on lauantai-iltana tupaten täynnä puolalaisia. Kannattaa siis varata pöytä etukäteen, lippu maksaa alle kymppin.

HAUSKAT SISÄPIHAMAALAUKSET

Yhden kaupungin erikoisuuden näkee Nadodrze alueen kerrostalojen sisäpihoilla. Ensivilkaisulla seutu vaikuttaa harmaalta, mutta mielikuva muuttuu jo porttikäytävissä.

Sisäpihoilta löytyy nimittäin lukuisia värikkäitä, valtavia maalauksia. Kahden taloyhtiön asukkaiden välille on kehkeytnyt kilpailu siitä, kumman yhtiön sisäpihan seinät ovat vaikuttavammat.

Maalauksissa seikkailee Egyptin muinaisia jumalia, riikinkukkoja, kaloja ja meksikolaistaiteilija **Frida Kahlo** sekä tietenkin taloyhtiöiden asukkaita. Molemmilla pihoilla yksi seinä on varattu asukkaiden lemmikeille.

Hauskinta on, että teokset ovat suurimmaksi osaksi asukkaiden itsensä maalaamia. Pihalta voikin parhaimmillaan napata matkamuistoksi valokuvan, jossa talon asukas tai lemmikki poseeraa oman kuvansa edessä.

Kannattaa myös käydä pyöreässä museorakennuksessa katsomassa epätavallisen suurta, 15 metriä korkeaa ja 114 metriä leveää maalausta, joka kiertää katsojan ympärillä täyden ympyrän. **Jan Stykan** ja muutaman muun taiteilijan 1800-luvulla maalaama *Panorama Raclawice* esittää vuoden 1794 Raclawicen taistelua puolalaisten ja Venäjän joukkojen välillä. Puola voitti.

TONTTUJA JA KOMMUNISMIA

Wrocławissa asuu virallisesti noin 600 000 ihmistä, mutta käytännössä asukkaita on lähes miljoona, sillä naapurimaasta on muuttanut kaupunkiin paljon sotapakolaisia. Joka kolmas asukas on ukrainalainen. Luku häkellyttää, mutta opas **Renata Kokosza** on optimistinen.

– Puolassa on työvoimapula, johon ukrainalaiset ovat tuoneet helpotusta. He ovat tervetulleita, ja haluamme auttaa heitä. Myös kielemme ovat lähellä toisiaan, joten ymmärrämme toisiamme.

Myös Wrocławin historia on monikerroksinen. Alue on kuulunut välillä Habsburg-suvulle ja sitten saksalaisille. Moni kaupunkilainen muistaa edelleen itäblokin pula-

Kannattaa kurkistaa Nadodrze sisäpihoille. Asukkaat ovat maalanneet seiiniin esimerkiksi lemmikkinsä.

Asukkaat kisaavat, mikä maalaus voittaa.

Pahimpina
kommunismiaikoina
lautaset pultattiin
pöytiin, jotta niitä ei
varasteta.

Kauppahalli Hala
Targowassa on
pyöreitä muotoja.
Hallista löydät
kahviloita, kukkia,
karamelleja ja
vihanneksia.

Książin linnassa on 400 huonetta. Nähtävyyks kätkee karmean salaisuuden kellareissaan.

KUVAT KIRKOSTA: WIKIMEDIA COMMONS

Świdnican rauhankirkko on Euroopan suurin puinen barokkitemppeli, johon mahtuu 7500 ihmistä.

Kokonaan toinen maailma piilottelee linnan alla.

ajan, kun suklaata sai palan kuussa ja oikeaa vessapaperia pääsi käyttämään vain harvoin.

Neuvostoajoista muistuttaa myös kauppahalli Hala Targowa, johon on jätetty esille pala historiaa: lautaset on pultattu pöytään, ja haarukat on kiinnitetty kettingillä.

Wrocławin kaduilla törmään myös pieniin pronssiin tonttupatsaisiin. Ne ovat perintöä 1980-luvun kommunisminvastaisesta liikkeestä. Tuolloin wroclawilaiset protestoivat sääntöjä käyttämällä mielenosoituksissa tonttupalakkeja. Puuhakkaita tonttuja on ympäri kaupunkia ainakin 400. Lihakaupan edessä tonttu pitelee veistä, kirjaston edessä kirjaa, puistossa auringonkukkaa.

VAALEANPUNAISEN LINNAN LUMOISSA

Jos matkustaa Wrocławiin pidemmäksi aikaa, kuten viikoksi, ehtii nauttia Ala-Sleesiasta laajemmin, esimerkiksi käydä vaaleanpunaisessa Książin linnassa.

Linnan puinen ovi on painava ja paksu. Kun sen avaa, eteen levittyvät yltäkyläisesti koristellut, toinen toistaan loisteliaammat huoneet, jotka saavat mielikuvituksen valloilleen. Miltä onkaan tuntunut elää täällä keskiajalla, kun jokaisella ylimystöön kuuluvalla on ollut henkilökohtaisia palvelijoita peräti sata?

Linnan asukkaisiin liittyy himokkaita tarinoita. Saksalaisen ökyrikkaan **Hochbergin** suvun **Hans Heinrich XV** esimerkiksi erosi ensimmäisestä vaimostaan naidakseen itseään lähes 40 vuotta nuoremman **Clotilden**.

Uusi vaimo rakastui Hansin teini-ikäiseen poikaan,

jonka huhutaan olevan Hansin lasten todellinen isä.

Kokonaan toinen maailma piilottelee linnan alla, jossa kallioon louhitut käytävät on rakennettu toisen maailmansodan aikaan **Adolf Hitlerin** piilopaikaksi. Pitkän tunneliverkoston ovat kaivaneet puolalaiset orjatyönä.

Maan alla opas selostaa entisajan tapahtumia turistiryhmälle puolaksi, itse kuuntelen opastusta englanniksi kuulokkeilla. Hämärässä käytävässä kuullut tarinat vangittujen puolalaisten kohtelusta tuntuvat hyytäviltä.

PUUPATSAITA JA RAUHAA

Książin linnalle ja läheiseen Świdnican kaupunkiin ajaa Wrocławista autolla reilussa tunnissa. Myös junalla tai bussilla pääsee perille. Matka kannattaa, sillä alueella riittää tutkittavaa päiviksi.

Ihailen Świdnicassa puiston keskellä sijaitsevaa valkoista rakennusta, rauhankirkkoa. Sisällä tunnelma muuttuu täysin. Edessä on satoja patsaita, pikkutarkkoja maalauksia ja loputtomia kullattuja yksityiskohtia pursuileva maailma. Erikoisen elämyksestä tekee se, että kaikki näkemäni on oikeasti puuta, jopa rakentamiseen käytetyt naulat. 1650-luvulla valmistunut kirkko on Unescon maailmanperintökohde. Kesällä paikalliset pakenevat kirkkoon kuumuutta, joka voi heinä-elokuussa nousta 35 asteeseen. Ala-Sleesia on parhaimmillaan touko-kesäkuussa ja alkusyksystä. ●

Toimittaja osallistui Finnairin ja Wrocławin matkailutoimiston järjestämälle lehdistömatkalle.

Myös kirkon rönsvilevät sisätilat ovat puuta patsaita ja kullattuja krumeluureja myöten.

PUOLA

● Varsova

● Wroclaw

TOP 5 ENSIKERTALAISILLE

- Kauppatori Rynek.
- Tonttupatsaat, wroclaw.pl/en/wroclaw-dwarves-go-free-app
- Kauppahalli Hala Targowa, Piaskowa 17.
- Maalaus Ractawicen taistelusta, Purkyniego 11, visitwroclaw.eu
- Nadodrzen sisäpihat, Franklina Delano Rooseveltta 5A.

RAVINTOLAT

- Pierogarnia Stary Młyn, pierogarnie.com
- La Maddalena, lamaddalena.pl
- Acquario, monopolwroclaw.hotel.com.pl
- Vertigo Jazz Club, vertigojazz.pl

ALA-SLEESIAN PARHAAT PALAT

- Książin linna, ksiaz.walbrzych.pl/en
- Świdnican rauhankirkko, kosciolpokoju.pl
- Świdnican turisti-info, Rynek 41, Świdnica.

Wroclaw on kuulunut historiansa aikana esimerkiksi Böömin kuningaskuntaan ja Saksalle. Arvioidaan, että toisessa maailmansodassa kaupungista tuhoutui 70 prosenttia.